

Az Országos Környezetvédelmi Tanács észrevételei és javaslatai a 2016. évre vonatkozó Országos (hulladék) Gyűjtési és Hasznosítási Terv (OGYHT'16) tervezetéhez

Általában

Az OKT évek óta figyelemmel kíséri az OGYHT alakulását, ezen belül Magyarország kötelezettségeinek teljesítését az EU idevonatkozó direktíváinak tükrében. Sajnálattal kell megállapítani, hogy a Termékdíj törvény 2012. évi változásai óta a csomagolási hulladékkezelés tekintetében még egyetlen évben sem sikerült teljesíteni ezen mutatók jelentős részét. Ismerve azt az előkészítő munkát, amely hulladékkezelési követelmények jelentős emelését célozza az EU szabályozásában, a helyzet különösen aggasztó. Az OKT azt is jelezte, hogy miközben a csomagolási hulladékvolumen és ezzel együtt a befizetett termékdíjak évről évre növekednek, a hulladékkezelésre előirányzott keretek folyamatosan – így a jelen tervezetben is – csökkennek. Az OKT több ízben tett javaslatokat a kedvezőtlen folyamatok megállítására, ezeket azonban nem látjuk viszont az OGYHT tervezetben.

Az Országos Környezetvédelmi Tanács ugyanakkor üdvözli, hogy az eddigi évektől eltérően idén a törvényben foglalt határidőhöz közel tervezik az OGYHT megjelentetését. Szintén pozitívum, hogy az elmúlt évekhez képest még időben lehetőséget teremtett az OKTF NHI arra, hogy a szakma is véleményezhesse a megküldött tervezetet.

Lényeges szóvá tenni azonban, hogy a 2015-ös évre vonatkozó közbeszerzések egy része a mai napig nem jelent meg, a megjelent kiírások módosításra kerültek, ezért elsőrangú prioritásként mindenképpen ezek megjelentetését és véglegesítését szorgalmazzuk, hiszen az érintett ágazatok működését veszélyezteti az, hogy a tárgyévi finanszírozás csak a 2016-os évben valósul majd meg.

Szintén fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a társadalmi tudatformálásra fordítandó keretösszeg tekintetében a magasabb gyűjtési arányok elérése érdekében a jövő évben sokkal korábban és hatékonyabban lenne érdemes használni.

Hiányként kell értékelni az újrahasználát meg-nem-jelenítését a tervezetben. Megítélésünk szerint az újrahasználát és az újrahasználatra előkészítés, mint a hulladék hierarchia magasabb szintű elvárásai, kétség kívül a legjobban szolgálják a magyar környezeti érdekeket, ezért azok támogatását meg kell oldani.

Általános véleményünkön túl a részleteket illetően, illetve az egyes anyagáramokhoz tartozó véleményünk a következő:

1. A műanyag hulladékoknál nem látjuk indokoltnak a lakossági PET hulladék jelentős, 15 Ft/kg-os csökkenését. Igaz, hogy a házhoz menő szelektív gyűjtéssel érdemben növekedett ennek az anyagáramnak a gyűjtési mennyisége, de a gyűjtés költségei is érdemben növekedtek. Megítélésünk szerint a PET hulladékok elérhető legmagasabb arányú gyűjtése a cél, amelyet a jelen tervezet nem tükröz vissza.

Szintén nem indokolt az egyéb lakossági műanyagok támogatásának 10 Ft/kg-mal történő növelése, hiszen ezen anyagok ugyanúgy megjelennek a házhoz menő szelektív gyűjtésben. Azzal természetesen egyetértünk, hogy ezen anyagok gyűjtési mennyiségét is növelni kell, de megítélésünk szerint ugyanez igaz a PET hulladéokra is.

2. Üveghulladékok esetén maga a tervezet is tartalmazza, hogy évek óta komoly hiány mutatkozik az üveg hulladékok gyűjtése terén. Ez, ismerve az Európai Unió tárgyban terveinek irányát – a növekvő gyűjtési mennyiség előírását és a kibővített tárgyi hatályt - aggodalomra ad okot. A házhoz menő szelektív gyűjtés bevezetésével az üveg hulladékok gyűjtése még tovább csökken.

Előttünk nem ismertek a kormányzat üveghulladék gyűjtésének stratégiai tervei, de hangsúlyozzuk, hogy ebben a hulladékáramban érdemi lépéseket tartunk célszerűnek, amelyek mindenképpen a megfelelő kommunikációval kell együtt járjanak. A lehetséges lépések feltérképezésében és megvalósításában Szövetségünk szintén felajánlja segítségét, mint ahogyan a kapcsolódó kommunikációhoz is szívesen csatlakozunk.

A fogyasztói gyűjtés újbóli megjelenése az OGYHT-ban meglátásunk szerint egy jelentős eredménnyel kecsegtető újdonság, amelyet Szövetségünk támogat.

3. Az utóválogatás tervezetben történő megjelenése szintén támogatandó, annak valós hasznát azonban az anyagában még hasznosítható frakciók adják, ezért a támogatást csak azon anyagoknál látjuk indokoltnak, amelyek azután bizonyíthatóan anyagában kerülnek hasznosításra.

Lakossági vegyes hulladék utóválogatásával történő hasznosítás támogatási összegét azonban – ahogyan azt már a 2015 évi OGYHT kapcsán is jeleztük – aránytalanul magasnak tartjuk (10 Ft/kg) az ipari begyűjtés és hasznosítás támogatásával (5,00 Ft/kg) szemben. (1. OGYHT'16, 1. sz. melléklet 9/11 oldal).

A papírhulladék esetében a támogatás tervezett aránytalansága várhatóan az utóválogatással elszámolni kívánt mennyiségének jelentős növekedését fogja okozni; holott papír esetében az utóválogatással kezelt hulladék az EN 643-as szabvány előírása szerint anyagában nem hasznosítható. Az utóválogatás torzított támogatása a Hulladék törvény 7. § (1) és a 15. § (4)-

(6) bekezdésének is ellentmondó helyzetet fog eredményezni, azaz, az ott célként megjelölt, elsődlegesen elérni kívánt, anyagában történő hasznosítástól az ipari begyűjtésből származó hulladékot, annak egy részét el fogja téríteni.

Ezen hibák, valamint az ezek következtében kialakuló hátrányos következmények elkerülése érdekében az OKT javasolja, hogy az ipari begyűjtésű papír támogatása magasabb legyen, mint az utóválogatott papír támogatása, illetve az utóválogatás a papír anyagáramon keresztül ne kapjon támogatást.

4. A független gyűjtés és anyagában hasznosítás (50.000 tonna, OGYHT'16., 1.sz. melléklet 8/11. oldal) jelentős torzulást okoz a támogatási rendszerben. Tekintettel arra, hogy ezeknek a hulladékoknak a gyűjtése és hasznosítása a termékdíj és a hulladék törvény alapján nem számolható el csomagolási hulladék-hasznosításként, így nem teljesül az OGYHT-ban előírányzott (és az EU direktívában megkövetelt) 55%-os újrafeldolgozási (recycling) arány.

Ezen – gyártásközi hulladékok támogatási rendszerben való megjelenítése torzulást okoz, ezért ezeknek a tételeknek a rendszerből való kivételét javasolja az OKT.

5. A lakossági hulladék hasznosításának támogatása 23.500 tonna mennyiségre tervezett (OGYHT'16. 1.sz. melléklet 8/11. oldal) , ami 200 tonnával alacsonyabb, mint a 2015 évi OGYHT-ban szereplő érték.

Tekintettel arra, hogy a 2014. évben a valójában hasznosított lakossági hulladék egy részének támogatását az OGYHT alapadataira (?) épülő papírtenderre, valamint a Kbt-re való hivatkozással elutasították, ezért célszerűnek látszik ezen sor felülvizsgálata (is), továbbá javasolt ezen érték „felülről történő nyitvatartása”, azaz a túlteljesítés megengedése, sőt szorgalmazása, tekintve, hogy a hasznosítás támogatásának korlátozása a begyűjtésre jelentős negatív hatást gyakorolhat a jövőben. (Megjegyzés: 2015. évre még nem jelent meg a papír csomagolóanyag tender kiírás, így a támogatás kifizetésének gyakorlata csak a 2014 évi tapasztalatok alapján ítéltető meg.)

Az Országos Környezetvédelmi Tanács javasolja, tehát hogy az – esetlegesen – többlet-hasznosított anyagok hasznosítási támogatása kerüljön kifizetésre, továbbá azt, hogy a lakossági hulladék hasznosításának tervezett értéke „felülről nyitott” – sőt, növelése ösztönzött legyen – biztosítva evvel a begyűjtési mennyiség elvárt növekedését, illetve azt, hogy a begyűjtött mennyiség ne térüljön el az anyagában való hasznosítás anyagáram pályáról.

6. Az alumínium hulladék előkezelését nem látjuk megjelenítve a tervezetben, holott az előkészítés költségeinek OKTF NHI-n keresztüli részfinanszírozására szükség lenne. Javasoljuk az alumínium előkezelés korábbi évekhez hasonló visszavételét a tervezetbe.

7. **Az E+E berendezésekkel** kapcsolatos tendenciák kibocsátási oldalon pozitív irányban változtak, és a WEEE2 direktíva előírásainak eleget téve az OGYHT'16 ismét emelkedő gyűjtési finanszírozással számol.

Ugyanakkor a képmegjelenítő berendezések ilyen magas arányú finanszírozása, mert azok lecserélődése új technológiájú berendezésekre elérte már azt a szintet, ahol nem szükséges évente ilyen mértékű képcsöves berendezés gyűjtésével számolni. Reálisan 5000 tonna körüli mennyiség elérhető, ezért javasoljuk a felszabaduló forrásokat más termékkörre átütemezni, mint például a kisháztartási és barkács gép készülékek, amelyek gyűjtési aránya jóval elmarad a többi kategóriától.

Az E+E anyagáramok esetén a WEEE2 direktíva által hatályba léptetett új termék kategóriák átültetése sürgősen fontos, mert féltünk, hogy Magyarország nem fog tudni eleget tenni a jelentési és egyéb kapcsolódó kötelezettségeinek amennyiben a termékek új kategóriák szerinti átsorolása időben nem történik meg. Ez természetesen a termékdíj törvény egyidejű módosításával valósulhat csak meg hatékonyan.

8. **A gumiabroncsok** tekintetében nem megalapozott és indokolt a kibocsátás terén megjelenő 40%-os növekmény, és az ehhez kapcsolódó hasznosítási kötelezettség emelkedése sem.

Ismereteink szerint ezt a tervezetben megjelenő növekményt semmi nem támasztja alá, a területre jellemző fekete és szürke piaci folyamatok kifehéritésére a kormányzat nem rendelkezik megvalósítható stratégiával. Ennek hiányában az elvárt és kiírásra kerülő gyűjtési növekményre fordítandó többlet összeg hasznosabban is felhasználható.

Javasoljuk, hogy a tervezet továbbra is a több éves tapasztalattal alátámasztott 50.000 tonna körüli kibocsátással, valamint e terület egyéni kezelési arányával kalkuláljon.

9. **Az akkumulátorok** visszagyűjtését illetően az OKT egyetért a tervezettel.

2015. szeptember 23.